

Rabobank

Rabobank De Langstraat

Jouw spreekbeurt over geld

Een spreekbeurt over geld, leuk! Dat zal iedereen aanspreken, want we hebben er allemaal mee te maken en de meesten kopen graag leuke dingen. Maar ja, dan moet je wel geld hebben. Geld...waar wordt het gemaakt? Hoe zie je of het vals of echt is?

Tijd om jezelf en je klasgenootjes eens wat beter te informeren.

Als Rabobank hebben we veel met geld te maken en helpen je graag een eind op weg. In dit pakket vind je veel informatie én manieren om jouw spreekbeurt een leuke invulling te geven.

Heel veel succes!

Inhoudsopgave

Hoe pak je het aan?.....	2
Tips.....	2
Voorbeeld Quiz.....	2
Stukje geschiedenis	3
Wat is geld?	3
Geld op de bank.....	3
Pinnen	3
Ons geld	4
Echt of nep?	4

Vorbereiding

Hoe maak je jouw spreekbeurt tot een succes? Door het volgende mee te nemen:

- Een briefje van vijf euro
- Euro munten, liefst van elke soort één
- Een vergrootglas
- Een quiz

Hoe pak je het aan?

- Lees het verhaal op de volgende pagina's over Geld eens rustig door.
- Maak voor jezelf een samenvatting of PowerPoint.
- Start of eindig met een quiz. Stel wat korte vragen over het onderwerp. Wat weten jouw klasgenoten? Zo is de eerste spanning eraf of als je de quiz op het einde doet, rond je het verhaal mooi af. Een voorbeeld vind je verderop. Je kan natuurlijk ook je eigen quiz samenstellen.
- Wacht tot iedereen stil is als je begint te vertellen.
- Gebruik spiekbriefjes om te kijken of je niets vergeet.
- Bewaar het onderdeel 'echt geld herkennen van vals geld' voor het laatst. (Met het doorgeven van een briefje en vergrootglas wordt het rumoerig in de klas.)

Tips

Op internet vind je nog veel meer informatie. Handige sites zijn:

- www.rabobank.nl
- www.dnb.nl
- www.joh-enschede.nl
- www.hetklokhuis.nl

Voorbeeld Quiz

Starten met een korte quiz breekt de spanning. Je kunt er ook mee eindigen, dan rond je je spreekbeurt mooi af. Hier vind je een voorbeeld.

Vraag 1:

Waar wordt ons muntgeld geslagen?

(Antwoord: De Koninklijke Nederlandse Munt in Utrecht)

Vraag 2:

Wat gebeurt er als je geldbriefje onder een LV Lamp houdt om te zien of het briefje echt is? (Antwoord: De Europese vlag verandert van blauw naar groen. De gele sterretjes worden oranje)

Vraag 3:

Waarvan is papiergeld gemaakt?

(Antwoord: katoen)

Vraag 4:

Wie is de baas over het geld (de euro's)?

(Antwoord: de hoofdbaas is de Europese Centrale Bank)

Vraag 5:

Noem drie dingen die je met geld kunt doen.

(Antwoord: sparen, ruilen en rekenen)

Stukje geschiedenis

Vertel hoe door het ruilen van spullen geld bedacht werd.

Heel vroeger, in de oudheid was er nog geen geld. Mensen ruilden spullen! Bijvoorbeeld één brood voor drie eieren. Best lastig. Want hoe bepaal je nu hoeveel iets waard is? Ook sparen werd lastig. Een brood bederft! In de loop van de geschiedenis ontstonden de munten en het briefgeld. Eerst met goud. Hiermee viel een stuk beter te ruilen! Je kunt er namelijk mee rekenen, je kunt de waarde van iets vergelijken en je kunt het sparen, want het blijft goed.

Wat is geld?

Let op, leg de twee begrippen contant geld en giraal geld uit.

Op dit moment heb je twee soorten geld:

- Chartaal of contant geld: de muntjes en biljetten in je portemonnee of spaarpot;
- Giraal geld: het geld dat je niet ziet, maar er wel is! Omdat het op een bankrekening staat. Je ziet het dus alleen in cijfers op je bankafschrift of op de computer.

Voor grote bedragen gebruiken mensen vooral giraal geld. Voor kleine betalingen contant. Als jij je vriendje dus geld voor zijn verjaardag geeft in een envelop, betaal je contant!

Geld op de bank

Grotere bedragen betalen mensen allang niet meer vanuit de portemonnee, dat gaat via de bank. Vertel waarom mensen liever hun geld op de bank zetten dan alles thuis hebben.

Waarom zetten mensen hun geld op de bank? Eigenlijk om verschillende redenen:

- Het is veilig. Met een groot pak geld in huis of onder je arm, loop je kans overvallen te worden.

- Je ontvangt rente over het geld dat je op de spaarrekening laat staan. Rente is extra geld, als beloning! Dat krijg je niet als je het in een spaarvarken laat zitten.
- Het geeft veel gemak. Via de computer of een overschrijving geld naar iemand overmaken werkt sneller en veiliger dan als je het moet gaan brengen!

Hoe weet je nu hoeveel geld je precies hebt, als het op de bank staat? De bank vertelt jou precies hoe de stand is als je wat uitgegeven hebt, of wat gestort hebt op je bankrekening. Dat kan via de computer, in het programma van de bank (internetbankieren) of via afschriften. Dat zijn brieven die de bank stuurt waarop staat wat er gebeurd is.

Pinnen

Na het lezen van het pinverhaal kun jij je klasgenoten vertellen hoe dat precies werkt, pinnen.

Om aan je geld te komen dat giraal op jouw bankrekening staat kun je pinnen. Hoe werkt dat precies?

Om geld uit een pinautomaat te krijgen heb je een pinpas nodig (een bankpasje). Op zo'n pinpas staat altijd een zwarte balk. Op die zwarte balk staan in computertaal gegevens over het pasje. Zoals wat het rekeningnummer is en hoeveel saldo er nog op de rekening staat.

Achter de pinautomaat (aan de andere kant van de muur) zit een computer die het rekeningnummer en het saldo controleert van het pasje. Die computer staat voortdurend in verbinding met een grote hoofdcomputer waar alle gegevens van alle klanten in staan. De hoofdcomputer controleert ook of de pincode klopt. Wanneer alles in orde is kan er worden uitbetaald.

Via een slim systeem komt er precies genoeg geld uit de gleuf. Er zit namelijk achter de pinautomaat ook een kluis met geld. Dat geld zit in verschillende laatjes. Met zuignapjes worden de briefjes één voor één uit de laatjes getrokken en via een kleine lopende band komt het geld uit de gleuf! Natuurlijk checkt het apparaat of er niet per ongeluk teveel briefjes zijn gepakt (dat is het ratelende geluid dat je hoort).

Ook in een winkel pin je voor de boodschappen. Dan maakt het kastje waar de pas ingaat ook verbinding met de computer van de bank, en kijkt of er genoeg op de rekening staat. Als er te weinig op staat gaat het feest niet door!

Ons geld

Sinds 2002 hebben we de Euro. Maar niet iedereen in de wereld betaalt met de Euro. Hoe zit dat dan?

Veel landen in Europa hebben net als wij de euro. Maar er zijn ook landen die een ander soort geld hebben. Bijvoorbeeld Amerika met de dollar, Japan met de yen of Denemarken met de kroon.

Stel dat je in Amerika bent, dan kun je alleen met dollars betalen. Dat betekent dat je vooraf dit geld, dat we 'vreemde valuta' noemen moet bestellen. Ook kun je met je bankpasje pinnen in landen met een andere geldsoort. Dan rekent de computer automatisch om hoeveel dollars je voor je euro's krijgt. Eén dollar is namelijk niet evenveel waard als één euro.

In ons land betalen we met de euro. De munten worden geslagen bij De Nederlandse Munt in Utrecht en de briefjes worden gedrukt bij het bedrijf Koninklijke Johan Enschedé in Haarlem. Dat gebeurt allemaal met machines. De Nederlandsche Bank bewaart en beheert al het geld. De Nederlandsche Bank is niet zomaar een bank. Hier kun je geen rekening openen of geld opnemen. Deze bank levert het geld uit aan alle gewone banken in Nederland. Ook controleert De Nederlandsche Bank of alle banken zich wel aan de regels houden!

Nu denk je misschien: druk dan lekker veel geld, dan is niemand meer arm. Helaas werkt het niet zo eenvoudig. Als je dat doet heeft iedereen veel geld en gaat waarschijnlijk veel kopen. Daardoor gaan de winkels steeds meer geld voor hun spullen vragen. Het gevolg is dat je geld steeds minder waard wordt. Dat heet: inflatie. De Nederlandsche Bank let goed op dat dat zo min mogelijk gebeurt! De éénheden die we in muntgeld hebben, kun je aan je klas laten zien. Probeer van elke soort er één te vinden.

Laat de munteenheden zien.

Echt of nep?

Vraag eens in je klas of iemand weet waar je op moet letten om te zien of geld echt is. Luister eens wat ze zeggen. Klopt het? Vertel je klasgenoten vervolgens zelf het verschil tussen echt geld en nagemaakt geld. Het is handig om ook nu een briefje van € 5.00 te kunnen laten zien of rond te laten gaan. Jij kunt hen straks precies vertellen waar ze op moeten letten!

Het maken van vals geld is verboden. Je kunt er voor in de gevangenis terecht komen. Neem een briefje van 5 euro en herken de echtheidskenmerken:

Als je het biljet tegen het licht houdt zie je links een watermerk. De afbeelding van het *watermerk* is hetzelfde als op het biljet staat. Een poort of raam.

- Kijk boven het watermerk naar het cijfer. Je ziet dat het niet af is. De helft staat op de achterkant. Houd het biljet tegen het licht en *de puzzel* is weer compleet!
- In het midden, iets naar links staan hele kleine lettertjes, misschien heb je zelfs een vergrootglas nodig om ze te lezen. Dit noemen ze *de microdruk*.
- Als je het biljet tegen het licht houdt, zie je een donkere *veiligheidsdraad* met tekst.
- Als je het biljet kantelt, verandert in de zilveren streep het euroteken in de waarde van het biljet. Dit heet de '*foliebaan met hologram*'.
- Als je het biljet kantelt, kan je op de achterkant de *goudgele, glanzende band* zien.
- Als je met je vinger over de voorkant van het biljet strijkt, voel je op verschillende plekken de inkt, dit heet '*voelbare inkt*'.

Deze kenmerken gelden voor alle briefjes van 5, 10 en 20 euro.

De briefjes van 50, 100, 200 en 500 verschillen iets:

- De kleur natuurlijk
- Het watermerk is anders
- Geen foliebaan, maar een folieplaatje. Als je dit plaatje kantelt, zie je een ring van

regenboogkleuren en wisselt het plaatje van cijfer naar afbeelding.

- In plaats van een glanzende baan zie je een dik cijfer van de waarde.
- Het cijfer verandert van kleur als je het biljet kantelt.

Sommige winkels checken met een speciale blauwe lamp of het geld wel echt is. Dat heet een LV lamp. Bij echt geld verandert de vlag van lichtblauw naar groen en de sterretjes worden oranje.

